

عنوان درس: اصول مدیریت خدمات پرستاری	رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی پیوسته پرستاری
تعداد واحد: ۲ واحد نظری	پیش نیاز یا همزمان: -----
نیمسال تحصیلی:	تعداد دانشجویان:
محل تشکیل کلاس:	زمان شروع کلاس:
نام مدرس: مهناز حلیانی	مسئول طرح درس: سمیه زارع

● شرح درس:

مدیریت و رهبری از نقش هایی است که پرستاران در عرصه های مختلف خدمت و در سطوح متفاوت به عهده دارند. از اینرو آشنایی پرستاران با مدیریت و رهبری برای تحقق اهداف سازمانی، افزایش کیفیت مراقبتهای پرستاری و بهره وری پرستاران اهمیت دارد. این درس دانشجویان را برای ایفای نقش مدیریت و رهبری در عرصه های مراقبت پرستاری آماده می سازد. مبانی، اصول و فرایندهای مدیریت خدمات پرستاری با تکیه بر ارزشهای اسلامی در این درس آموزش داده میشود.

● هدف کلی:

آشنا نمودن دانشجویان با اصول و چگونگی فرآیند مدیریت خدمات پرستاری و کاربرد این مهارتها در عرصه های مختلف مراقبت پرستاری با تاکید بر اصول و مبانی مدیریت اسلامی.

● اهداف اختصاصی:

(۱) تاریخچه مدیریت، تعریف مدیریت، فلسفه و رسالت مدیریت، تعریف مدیریت خدمات پرستاری

در پایان جلسه درسی دانشجویان باید قادر باشد:

۱. تاریخچه علم مدیریت را بیان کند.
۲. مدیریت را تعریف نماید.
۳. رسالت مدیریت را توضیح دهد.
۴. مدیریت خدمات پرستاری را شرح دهد.

(۲) تئوریهای مدیریت (تئوریهای کلاسیک، نئوکلاسیک، علوم رفتاری، سیستمیک)

در پایان جلسه درسی دانشجویان باید قادر باشد:

۱. تئوری کلاسیک مدیریت را شرح دهد.
۲. تئوری نئوکلاسیک مدیریت را شرح دهد.
۳. تئوری علوم رفتاری را توضیح دهد.
۴. تئوری سیستمیک را شرح دهد.
۵. تئوریهای مختلف را با هم مقایسه و نقد کند.
۶. تئوری سیستمیک و فرآیند پرستاری را مقایسه نماید.

۳) برنامه ریزی (تعریف ، اهمیت برنامه ریزی ، اصول و مراحل فرآیند برنامه ریزی ، انواع برنامه ریزی با تاکید بر برنامه های استراتژیک و تاکتیکال و وجوه تمایز آنها)

در پایان جلسه درسی دانشجو باید قادر باشد:

۱. برنامه ریزی را تعریف نماید .
۲. اهمیت برنامه ریزی را شرح دهد .
۳. فرآیند برنامه ریزی را توضیح دهد.
۴. انواع برنامه ریزی را بیان نماید.
۵. انواع برنامه ریزی را مقایسه نماید.
۶. معیارهای ارزیابی یک برنامه ریزی را بیان نماید.

۴) سازماندهی (تعریف سازماندهی ، اصول و فرآیند سازمان دهی (طبقه بندی و تقسیم وظایف و روشهای مختلف آن در ارائه مراقبتهای پرستاری در عرصه های مختلف بهداشتی - درمانی) ، ساختار و نمودار تشکیلاتی سازماندهی ارائه دهنده خدمات پرستاری ، سطوح مختلف مدیریت و وظایف هر یک ، مفاهیم مختلف سازماندهی نقش ، قدرت ، اختیار و مسئولیت ، تمرکز و عدم تمرکز، صف و ستاد .

در پایان جلسه درسی دانشجو باید قادر باشد:

۱. سازماندهی را تعریف نماید .
۲. مفهوم سازمان را توضیح دهد .
۳. فرآیند سازمان دهی و اصول آن را شرح دهد .
۴. روشهای مختلف تقسیم وظایف در پرستاری را توضیح دهد .
۵. ساختار و نمودار تشکیلاتی سازمانهای ارائه دهنده خدمات پرستاری را رسم نماید.
۶. سطوح مختلف مدیریت پرستاری را نام ببرد.
۷. مفاهیم مختلف سازماندهی (نقش ، قدرت ، اختیار، مسئولیت) را توضیح دهد .
۸. معایب و مزایای تفویض اختیار را بیان کند .
۹. صف و ستاد و خطوط مورب در نمودار سازماندهی را شرح دهد .
۱۰. انواع سازماندهی را با هم مقایسه نماید (مزایا و معایب)

۵) هدایت و رهبری (تعریف هدایت و رهبری، شیوه های رهبری و کاربرد آن در هدایت فعالیتهای خدمات پرستاری ، عوامل موثر در هدایت و رهبری (ارتباطات ، انگیزش ، حل مشکل و تصمیم گیری) و کاربرد آن در اداره امور پرستاری، مقایسه رهبری و مدیریت، مشخصات رهبر اثربخش در پرستاری)

در پایان جلسه درسی دانشجو باید قادر باشد:

۱. هدایت و رهبری را تعریف نماید .
۲. شیوه های رهبری را شرح دهد .
۳. شیوه های رهبری را مقایسه کند .
۴. کاربرد شیوه های رهبری در هدایت فعالیتهای خدمات پرستاری را توضیح دهد .
۵. عوامل موثر در هدایت و رهبری را بیان نماید .
۶. کاربرد عوامل موثر در هدایت و رهبری را در اداره امور پرستاری توضیح دهد .
۷. رهبری و مدیریت را مقایسه نماید .
۸. مشخصات رهبر اثر بخش در پرستاری را توضیح دهد .

۶) کنترل و نظارت در مدیریت (تعریف کنترل و نظارت ، انواع کنترل و نظارت ، فرآیند کنترل ، راههای عملی کنترل ، ویژگیهای نظارت و کنترل موثر، موانع کنترل و نظارت ، گامهای اساسی در فرآیندکنترل)

در پایان جلسه درسی دانشجو باید قادر باشد:

۱. کنترل و نظارت را تعریف نماید .

۲. انواع کنترل و نظارت را نام ببرد .
۳. فرآیند کنترل و مراحل لازم جهت اجرای آن را توضیح دهد .
۴. راههای عملی کنترل را شرح دهد .
۵. ویژگیهای نظارت و کنترل موثر را بیان نماید .
۶. موانع کنترل و نظارت اثر بخش را نام ببرد .
۷. گامهای اساسی در فرآیند کنترل را لیست نماید .

۷) مراحل تامین نیروی انسانی (تعریف برنامه ریزی نیروی انسانی - مراحل فرآیند برنامه ریزی نیروی انسانی کارگزینی و روشهای محاسبه نیروی انسانی در پرستاری - پیش بینی نیروی انسانی در پرستاری ، عوامل موثر در برنامه ریزی نیروی انسانی ، فرمولهای نحوه تعیین نیروی انسانی مورد نیاز)

در پایان جلسه درسی دانشجو باید قادر باشد:

۱. برنامه ریزی نیروی انسانی را تعریف نماید .
۲. مراحل فرآیند برنامه ریزی نیروی انسانی را توضیح دهد .
۳. روشهای محاسبه نیروی انسانی در پرستاری را نام ببرد .
۴. نحوه پیش بینی نیروی انسانی در پرستاری را شرح دهد .
۵. عوامل موثر در برنامه ریزی نیروی انسانی را بیان نماید .
۶. فرمولهای نحوه تعیین نیروی انسانی مورد نیاز را بکار ببرد .

۸) روشهای مختلف بهسازی نیروی انسانی (روشهای مختلف آموزش حین خدمت آموزش مدام ، اهداف آموزش مدام، اصول آموزش مدام ، تعیین نیازهای آموزشی کارکنان جهت آموزش مدام، فرآیند و مراحل آموزش مدام)

در پایان جلسه درسی دانشجو باید قادر باشد:

۱. روشهای مختلف آموزش حین خدمت را نام ببرد .
۲. آموزش مدام را تعریف نماید .
۳. اهداف آموزش مدام را بیان کند .
۴. اصول آموزش مدام را توضیح دهد .
۵. نیازهای آموزش کارکنان جهت آموزش مدام را تعیین نماید.
۶. مراحل آموزش مدام را لیست نماید .

۹) مراحل و اصول بودجه بندی (تعریف بودجه بندی ، اهمیت بودجه بندی و نقش بودجه و نقش بودجه بندی در ارائه خدمات پرستاری ، انواع روشهای بودجه بندی در خدمات پرستاری)

در پایان جلسه درسی دانشجو باید قادر باشد:

۱. بودجه بندی را تعریف نماید .
۲. اهمیت بودجه و اثر آن در ارائه خدمات پرستاری را شرح دهد .
۳. انواع روشهای بودجه بندی را لیست نماید.
۴. روشهای بودجه بندی را توضیح دهد .
۵. روشهای بودجه بندی را مقایسه نماید .

۱۰) قوانین ، مقررات و کاربرد آن در خدمات پرستاری (قوانین و مقررات استخدامی ، لزوم اجرای قانون ، قوانین و مقررات کلی استخدامی در ایران ، قوانین و مقررات استخدامی در وزارت بهداشت و درمان ، قوانین و اصول اخلاقی (اقدامات انضباطی و تخلفات اداری)

۱. در پایان جلسه درسی دانشجو باید قادر باشد:
۲. قوانین و مقررات استخدامی را توضیح دهد .
۳. لزوم اجرای قانون را بیان نماید .
۴. قوانین و مقررات استخدامی در ایران را شرح دهد .

۵. قوانین و مقررات استخدامی وزارت بهداشت و درمان را توضیح دهد .
۶. رعایت اصول اخلاقی در اجرای مقررات را شرح دهد .
۷. اقدامات انضباطی و انواع تخلفات اداری را توضیح دهد .

۱۱) مدیریت در بحران و بلایا (تعریف مدیریت بحران، لزوم آمادگی پرستاران برای مدیریت بحران و بلایا ، مدیریت استرس ، نقش پرستار در مدیریت بحران ، فرآیند مدیریت بحران و مراحل آن)
در پایان جلسه درسی دانشجو باید قادر باشد:

۱. مدیریت بحران را تعریف نماید .
۲. اهمیت آمادگی پرستاران جهت مدیریت بحران را بیان کند .
۳. مدیریت استرس را توضیح دهد .
۴. نقش پرستار در مدیریت بحران را شرح دهد .
۵. فرآیند مدیریت بحران و مراحل آن را بیان کند .

۱۲) مفاهیم و فرآیند ارزشیابی عملکرد در پرستاری (تعریف ارزشیابی عملکرد، اهداف ارزشیابی عملکرد، علل و اهمیت ارزشیابی عملکرد، انواع روشهای ارزشیابی عملکرد، مشکلات و خطاها در ارزشیابی عملکرد)
در پایان جلسه درسی دانشجو باید قادر باشد:

۱. ارزشیابی عملکرد را تعریف نماید .
۲. اهداف ارزشیابی عملکرد را توضیح دهد .
۳. علل و اهمیت ارزشیابی عملکرد را شرح دهد.
۴. انواع روشهای ارزشیابی عملکرد را توضیح دهد .
۵. انواع روشهای ارزشیابی عملکرد را مقایسه نماید .
۶. مشکلات و خطاها در ارزشیابی عملکرد را لیست نماید .

۱۳) اصول صحیح گزارش نویسی و ثبت در پرونده (تعریف گزارش دهی و گزارش نویسی ، نکات مهم و قانونی در گزارش دهی و گزارش نویسی ، مشخصات یک گزارش خوب ، انواع گزارش دهی و گزارش نویسی ، اهداف گزارش نویسی و گزارش دهی)
در پایان جلسه درسی دانشجو باید قادر باشد:

۱. گزارش دهی و گزارش نویسی را شرح دهد .
۲. نکات مهم و قانونی در گزارش دهی ، و گزارش نویسی را توضیح دهد .
۳. مشخصات یک گزارش خوب را لیست کند .
۴. انواع گزارش دهی را شرح دهد .
۵. انواع گزارشی نویسی را توضیح دهد .
۶. انواع گزارش نویسی را در فرمهای مختلف بیمارستانی بکار گیرد.
۷. اهداف گزارش دهی و گزارش نویسی را شرح دهد .

۱۴) شرح وظایف رده های مختلف پرستاری (تعریف شرح وظایف تعریف ویژگی شغل ، تعریف شرح شغل ، عوامل تعیین کننده ویژگی و توصیف شغل ، عوامل موثر در تعیین شرح وظایف ، شرح وظایف پرستار، شرح وظایف، سرپرستار، شرح وظایف سوپروایزر، شرح وظایف مدیر پرستاری)

در پایان جلسه درسی دانشجو باید قادر باشد:

۱. شرح وظایف را تعریف نماید .
۲. ویژگی و شرح شغل را مقایسه نماید .
۳. عوامل موثر در ویژگی شغل را شرح دهد .
۴. عوامل موثر در شرح شغل را شرح دهد .
۵. شرح وظایف پرستار مراقب بیمار را توضیح دهد .
۶. شرح وظایف سرپرستار را لیست کند .

۷. شرح وظایف سوپروایزر را بیان کند .

۸. شرح وظایف مدیرپرستاری را توضیح دهد .

۱۵) اصول ومبانی مدیریت اسلامی (تعریف مدیریت اسلامی ، وظایف مدیر از دیدگاه اسلام ، وظیفه رهبری یک مدیراسلامی ، روابط انسانی در مدیریت اسلامی ، نقش یک مدیر بعنوان الگو، لزوم بکارگیری اصول مدیریت اسلامی در مدیریت پرستاری) در پایان جلسه درسی دانشجو باید قادر باشد:

۱. مدیریت اسلامی را تعریف کند .
۲. وظایف مدیر از دیدگاه اسلام را لیست کند .
۳. وظیفه یک مدیر بعنوان رهبر را شرح دهد .
۴. نقش روابط انسانی در مدیریت اسلامی را بیان کند .
۵. نقش یک مدیر اسلامی بعنوان الگو را توضیح دهد .
۶. لزوم بکارگیری اصول مدیریت اسلامی در مدیریت پرستاری را شرح دهد.

❖ روش آموزش :

استفاده از روش سخنرانی ، پرسش و پاسخ ، بحث کلاسی و استفاده از وسایل کمک آموزشی (ویدئو پروژکتور) مطالب درس ارائه میگردد. برخی جلسات به کنفرانس دانشجویی (نیم ساعت هر جلسه) اختصاص داده میشود. (کنفرانسها مربوط به مطالب جدید ژورنالهای مدیریت میباشد)

❖ شرایط اجرا:

۱. امکانات آموزشی
۲. سالن سخنرانی
۳. وسایل کمک آموزشی (ویدئوپروژکتور)
۴. آموزش دهنده : مهناز حلیانی

❖ منابع اصلی درس:

۱. تقوی دامغانی ، رضا - نگرش برمدیریت اسلامی ویرایش دوم تهران ، سازمان تبلیغات .
۲. برایسون ، جان ام ، برنامه ریزی استراتژیک برای سازمانهای دولتی وغیردولتی ، ترجمه عباس منوریان چاپ اول تهران مرکز آموزش مدیریت دولتی .
۳. جیمزبراین ، کوین ، مینزبرگ ، هنری ، جمیز، رابرت ام . مدیریت استراتژیک و فرآینداستراتژی ترجمه محمد صائبی ، چاپ دوم، تهران مرکز آموزش مدیریت دولتی .
۴. مکارم شیرازی ، ناصر- مدیریت وفرمان دهی دراسلام . ویرایش سوم قم مدرسه الامام علی بن ابیطالب
۵. هروآبادی ، شیفته اصول مدیریت درخدمات پرستاری .

6. Howkins,E, & Thornton . Managingand Leading Introduction: in Health Care (۱st ed). Landon: Bailliere Tindall.
7. Gillies, D.A- Nursing Managenent a system approach(۳th ed) philadelphia : W.B. Saunders.
8. Marriner- Tomey, A. Guide Nursing Management and Leadership (۶th ed).St louis: Masby.
9. Swansburg, R.C . Intraduction Management and leadership for Nurse Managers.(۳td ed.) Baston : dones and Bartlett.
10. Tappen, R.M. . Nursing leadership and Managemen: Concepts and practice. (۴thed.)philadelphia: F.A.Aaris

جهت استفاده از منابع فوق از جدیدترین ویرایش استفاده گردد.

❖ نحوه ارزشیابی :

۱. ارزشیابی بصورت کتبی
۲. شرکت دانشجو در بحثها.
۳. مقررات: حداقل نمره قبولی ۱۰ نمره
۴. تعداد دفعات مجاز غیبت کلاس ۴/۱۷ مجموع ساعات تدریس